



LENTEBEKERZWAM IN BIDDINGHUIZEN

Yvonne en Gerrit van Duuren

Kruidendreef 90, 8252 BH Dronten

Van Duuren, G. & Y. 2009. *Caloscypha fulgens* was found in the province of Flevoland. *Coolia* 52(3): 151–152.

The trophic status of the species is discussed; an ectomycorrhizal lifestyle is considered unlikely.

Maandag 30 maart 2009 belde Willem Visscher uit Biddinghuizen ons. Hij is evenals wij lid van IVN-Dronten, en weet dat we ons met paddenstoelen bezighouden. In zijn voortuin, tussen het mos aan de rand van het tegelpad, stond al zes dagen een ‘iets’: waarschijnlijk een paddenstoel, maar ’t kon ook een noot zijn! Hij mailde foto’s en wij moesten dan maar zeggen wat het was. Dat lukte mooi niet. Het ‘iets’ intrigeerde ons mateloos en we spraken af later op die dag bij hem te gaan kijken.

‘Iets’ bleek een bekerzwam te zijn, van nog geen 2 cm diameter. Het hymenium was fel geeloranje met kleine groene vlekjes en het had een donkergroen receptaculum (de buitenkant). We hadden zoiets nooit eerder gezien. Hij moest daarom mee, zowel voor microscopie als voor Ger van Zanen’s herbarium. Thuis ging Yvonne er meteen fanatiek mee aan de slag, derhalve werd het avondeten uitgesteld. Sporenonderzoek toonde gladde ronde hyaliene sporen van 5–6,5 µm zonder oliedruppel(s). Met behulp van de jodiumreactie bleek dat het geen *Peziza* was, omdat blauwverkleuring van de ascustop achterwege bleef. Via de determinatietabellen in Dennis (1978) en Nordic Macromycetes (Hansen & Knudsen, 2000) kwam Yvonne regelrecht op *Caloscypha fulgens* uit, de Lentebekerzwam. Vervolgens sloeg ze deel 1 van Breitenbach & Kränzlin (1984) open, zag die soort met gladde ronde sporen en groenverkleurende buitenkant en zei “Aha! Onmiskénbaar”.

Afgaand op de ‘Gele Bijbel’, het Overzicht van de Paddenstoelen in Nederland (Arnolds et al., 1995) is de levenswijze van de Lentebekerzwam nog wat onduidelijk. In het Overzicht staat voor de soort ‘ectomycorrhiza vormend (?)’, en ook de Duitse mycoloog Hans-Otto Baral deelt die mening. Het lijkt ons echter niet waarschijnlijk dat de Lentebekerzwam mycor-

Figuur 1: Lentebekerzwam (*Caloscypha fulgens*); dit is het beschreven exemplaar, maar niet op juiste locatie met juiste mossoort. (Foto: Marijke Kanters)





rhiza vormt. Vorig jaar was in die tuin in Biddinghuizen niet erg zuivere compost met takjes uit de Gemeentewerf van Dronten opgebracht; de dichtstbijzijnde struik, een Laurierkers, stond meters verder. Hij vormde overduidelijk geen mycorrhiza met Gewone zilverspar. We namen contact op met Ad van den Berg en kregen het overzicht van de meldingen in het karteringsbestand van de NMV. Inmiddels hebben we dat aangevuld met een niet doorgegeven vondst uit 2005 op camping de Hoohe Heide in Sint-Michielsgestel van Willy Bruninx (via Yvonne Dijkman) en een nieuwe vondst in een bloempot uit Epe van Marga Dekker (via Atte van den Berg). De in het Overzicht gemelde vondst uit Buurse en het exsiccataat bij Piet Bremer zijn niet te achterhalen. De soort blijkt veel vaker in tuinen te zijn aangetroffen en al die standplaatsen wijzen niet echt op mycorrhizavorming. Inderdaad schrijft Thom Kuyper in zijn overzicht van de levenswijze van een groot aantal ascomyceten (Kuyper, 2007), dat van *Caloscypha* geen ectomycorrhizavorming bekend is, maar dat de soort mogelijk zelfs een parasiet is. Van veel groeiplaatsen is bekend dat het kalkbodems betrof, vaak groeiden ze tussen mos.

Tabel 1: Overzicht van de bekende vondsten van de Lentebekerzwam (*Caloscypha fulgens*) in Nederland.

Datum	Plaats	Terreintype	Bodem	Coörd.
10-04-85	Grote Heide bij Venlo	wegberm bij Zomereik	kalkhoudend	212-375
10-04-85	Grote Heide bij Venlo	wegberm bij Ratelpopulier	kalkhoudend	212-374
10-03-97	Oosterbeek	tuin op kalkheuvel	kalkrijk	185-443
04-04-97	Amersfoort /Schothorst	tuin met Berk	kalkstenen	154-464
06-04-05	Wezep Gld.	tuin met vijver en Den		196-495
13-04-05	Sint-Michielsgestel	campinglaantje, loofhout	zand en nippers	157-411
30-03-09	Biddinghuizen	tuin langs tegelpad	kalkhoudend	176-496
04-04-09	Epe	bloempot in tuin	zand en mos	195-485

Literatuur

- Arnolds, E., Kuyper, Th. W., Noordeloos, M.E. (red.). 1995. Overzicht van de paddestoelen in Nederland. Nederlandse Mycologische Vereniging Wijster.
- Billekens, P. 1985. *Caloscypha fulgens*: een bekerzwam uniek in Nederland. Natuurhistorisch Maandblad 74(12).
- Breitenbach, J., Kränzlin, F. 1984. Pilze der Schweiz I. Ascomyceten. Verlag Mykologia, Luzern.
- Dennis, R.W.G. 1978. British Ascomycetes. J. Cramer, Vaduz.
- Hansen, L., Knudsen, H. 2000. Nordic Macromycetes I. Ascomycetes. Nordsvamp, Copenhagen.
- Kuyper, Th.W., 2007. Ectomycorrhizavormende ascomyceten. Coolia 50(4): 171–176.
- Schmidt, N. 1997. *Caloscypha fulgens* (Lentebekerzwam): tweede vondst voor Nederland. Coolia 40(3): Bijzondere waarnemingen en vondsten.
- Wisman, J. 1997. Nogmaals: *Caloscypha fulgens*. Coolia 40(3): Bijzondere waarnemingen en vondsten.

RECTIFICATIE

Bij de foto van de *Cantharellus cibarius* in Coolia 52(2), pag. 115, is abusievelijk een onjuiste naam van de fotograaf vermeld. Onze excuses daarvoor. De foto is gemaakt door Martijn Hamer.

Redactie Coolia

